

GOIGS MARE DE DÉU

que es venera en
FORÈS

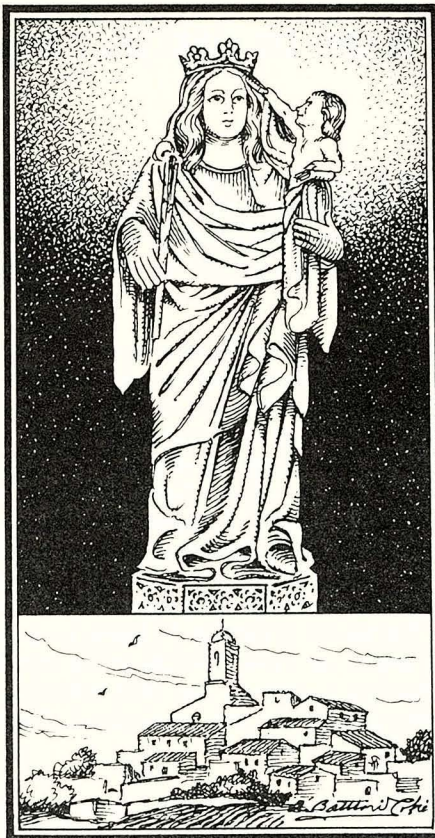

Puix Forès en Vós confia,
humilment Verge sagrada:
*Sigueu la nostra advocada
de la Salut, Mare mia.*

¡Salut, oh Mare divina!
davallada a aquests cimals
des del Cel per medecina
o remei dels nostres mals.
Vostra maternal mirada
il·lumini nostra via... *etc.*

Per Déu fóreu elegida
des de ja l'eternitat,
per a ser salut i vida
de la pobre humanitat
de l'esclavitud salvada
per Jesús que és llum i guia... *etc.*

Al malalt que no li obra
el remei per la salut,
ve a Vós, i la recobra
si amb constància i fe acut,
que no li és denegada
si és devot i en Vós confia... *etc.*

Dos prodigis, oh Madona!
la llegenda ens ha contat,
demostrant que per Patrona
sou, sereu i haveu estat.
En el tron on sou posada
altra imatge el pretenia... *etc.*

I la gent, sens més pensar-hi,
us ha tret del setial,
impedint vostre calvari
una pluja torrencial.
Sense llar, abandonada,
resteu a la sagristia... *etc.*

Mes, allí, Mare divina,
no us pertoca estar tampoc:
una pesta repentina
assolant està aquest lloc.
Sou de nou entronitzada
i als dos jorns el mal cedia... *etc.*

a honor de la DE LA SALUT

L'Església Parroquial de
(Arq. de Tarragona)

Us mudem el nom, Senyora,
del Remei per la Salut;
a la llar ja no s'hi plora
puix per vostra gran virtut,
l'haveu Vós alliberada
retornant-li l'alegria... *etc.*

Trossejada vostra imatge,
de l'art gòtic gran tresor,
en senyal d'alt homenatge
aquest poble, amb tot amor,
de la imatge retirada,
còpia igual us oferia... *etc.*

Beneïu nostra contrada
des d'aquest bonic turó;
allunyeu la pedregada,
de les plantes la pugó.
Collita ben curullada
doneu a la rogalia... *etc.*

Puix Forès en Vós confia,
humilment Verge sagrada,
*Sigueu la nostra advocada
de la Salut, Mare mia.*

✕ Pregueu per nosaltres, Santa Mare de Déu

✕ Per a què siguem dignes de les promeses de Crist.

PREGUEM: Us supliquem, Senyor Déu, que concediu als vostres servents de poder fruit sempre d'una bona salut espiritual i corporal; i per la intercessió de la benaurada sempre Verge Maria, prop vostre, al Cel, allibereu-nos de les tribulacions de la vida present i feu-nos gaudir de la joia eterna. Per nostre Senyor Jesucrist. Amén.

Lletra de Josep Massons i Andreu

Melodia popular

LA MARE DE DÉU DE LA SALUT

El poble de Forès és situat dalt d'un turonet encimbellat al llom de la serra del Tallat, fent divisòria sobre la Conca de Barberà i la Baixa Segarra, a l'altura de 864 m. Aquesta situació explica l'objecte del seu emplaçament, com una talaia de vigilància i defensa aixecada per les forces cristianes del comtat de Barcelona que, a mitjan segle XI, avançaven pel seu sector ponentí amb vista a debilitar el waliat sarraí de Siurana.

Consta, efectivament, que el 1058 els comtes Ramon Berenguer I i Almodis atorgaren a dos cavallers, Mir Foguet i el seu nebot Bernat Llop, donació del puig de Forès amb un ample terme estès a ambdós vessants de la serralada «on no habitava cap home ni hi llauraven els bous» (*ubi homo nullus habitat nec boves non arant*), per tal que hi activessin la seva restauració amb l'erecció d'una fortalesa, construcció d'habitatges i conreu de les terres. Aquest castell, igual que el veí de Barberà, no tarden en passar a mans del comte d'Urgell Ermengol de Gerb que, l'any 1086, el lliurava a l'església d'Urgell, però el 1131 retornava a poder dels comtes de Barcelona, i aquests n'encarregaven la seva defensa als germans Fortuny, com a castlans i, més tard en feu, a Berenguer de Fluvià. Lentament s'aniria repoblant el lloc entorn del castell, i a la fi del segle XI i principis del XII es mostra ja funcionant l'església parroquial, dedicada a Sant Miquel –possiblement el titular de la capella del castell– pertanyent al bisbat de Vic, per passar el 1154 a la diòcesi de Tarragona. L'església de Forès ja és citada, entre altres, en la butlla del Papa Celestí III, de 29 de novembre de 1194, confirmant els privilegis i possessions de l'església de Tarragona (Villanueva, *Viaje literario...*, vol: 19, pàg. 300, apèndix doc. XXXVIII). Posteriorment els drets senyoriais sobre Forès varen ser retinguts pels monestirs de Santes Creus i Vallbona de les Monges, fins a l'extinció dels senyorijs.

Actualment, el llogarret de Forès, presenta un aspecte vetust i mig abandonat, ja que la tendència dels seus pobladors, ha estat de desplaçar-se al peu del turó, al raval del Pla de la Bassa, on s'han construït noves edificacions, algunes com a segona residència de forasters, a més de refer-ne, amb tal fi, altres de la part alta. En el seu àmbit s'aixequen dues artístiques creus de terme –una d'elles molt malmesa– de les tres existents en temps reculats. L'església de Sant Miquel –tocant a les ruïnes de l'antic castell– conserva bàsicament la seva estructura del segle XII, amb planta de creu llatina, llevat de l'absis, derrocat per fer-hi la sagristia, i del campanar barroc. L'element més vistós de l'edifici són els dos portals, bellament esculpturats, anomenats respectivament de les Dones (a la part de l'espístola) i dels Homes (a l'extrem del creuer), aquest més senzill, que recorden l'antiga separació d'uns i altres en els actes de culte, costum encara seguit per unes poques dones.

A la part esquerra del creuer es venera la imatge de la Mare de Déu de la Salut, titulació que subsistí a la del Remei, a la qual són dedicats els presents goigs. El reduït cens del poble utilitza només aquesta part de l'església, de manera que l'altar i el cambril de la Verge fan d'altar major. En realitat, la imatge original de la Verge de la Salut es conservà allí fins l'any 1936, que fou trossejada, però no destruïda totalment. Després de la convenient restauració, fou dipositada al Museu Diocesà de Tarragona, i es deixava a la parròquia una còpia força fidel d'aquella. La imatge original consta que fou obra per un escultor de Montblanc, Francesc Penedès, que per encàrrec dels jurats de Forès fet el 1306, l'acabà i signà el dia 1 d'octubre de 1324. És una imatge de pedra del país, que mesura 120 cm d'alçada i porta al braç esquerre la imatge del Nen Jesús, asseguda en actitud de recollir-li el vel que li baixa de la corona, mentre amb l'esquerra li ofereix el llibre de la Saviesa. Aquesta imatge duu la flor del lli a la mà dreta i està pintada senzillament, per bé que la imatge està força ben feta. Té una gran semblança amb la imatge de la Mare de Déu de la Serra, de Montblanc, si bé aquesta mesura 150 cm, i és tradició antiga que els jurats de Forès ordenaren a l'artista que s'inspirés en aquesta per la gran devoció que havia desvetllat a la comarca la Verge montblanquina tot just feta la seva ofrena al convent de clarisses de la Serra, per la princesa grega Irene Làscara, fundadora d'aquest l'any 1296, i que havia portat la imatge des d'Itàlia. És possible, però, que una i altra fossin obra del mateix escultor de Montblanc.

La festa de la Mare de Déu de la Salut, de Forès, té lloc el dia 7 de desembre. Al poble hi ha molta devoció, tant del mig centenar d'habitants com dels fills del poble que han marxat a altres indrets.

Les diferents edicions dels goigs de la Mare de Déu de la Salut que coneixem, es redueixen a dos textos diferents: els que hi havien abans del 1936, eminentment populars, i els que compongué, passada la confrontació bèl·lica, el vallenc Josep Massons i Andreu, que són els que es canten actualment, adaptant-hi la música dels anteriors.

Josep-M. Font i Rius.